

MEĐUNARODNI KRIVIČNI SUD ZA BIVŠU JUGOSLAVIJU

UREDBA TUŽIOCA BR. 2 (1999)

STANDARDI PROFESIONALNOG PONAŠANJA ZASTUPNIKA OPTUŽBE

1. Tužilac Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) i Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu (MKSR) donosi ovu uredbu kojom se jasno definišu standardi profesionalnog ponašanja kojih će se pridržavati zastupnici Tužilaštva oba Međunarodna suda. Pri tome se tužilac rukovodi sljedećim:

- u Povelji Ujedinjenih nacija, narodi svijeta potvrđuju, između ostalog, svoju odlučnost da stvore uslove u kojima će se moći sprovesti pravda, i kao jedan od svojih ciljeva proglašavaju postizanje međunarodne saradnje u promovisanju i poticanju poštovanja ljudskih prava i osnovnih sloboda bez obzira na rasu, pol, jezik ili vjeru;
- u Univerzalnu deklaraciju o ljudskim ugrađena su načela jednakosti pred zakonom, prezumpcije nevinosti i prava na pravično i javno suđenje pred nezavisnim i nepristrasnim sudom;
- osnivanje Međunarodnih sudova od strane Savjeta bezbjednosti na osnovu poglavlja VII Povelje Ujedinjenih nacija, potvrđuje i naglašava važan doprinos međunarodnog krivičnog pravosuđa trajnom miru i bezbjednosti u bivšoj Jugoslaviji, te procesu nacionalnog pomirenja i ponovnom uspostavljanju i očuvanju mira u Ruandi;
- tužiocima, koji na tim Međunarodnim sudovima predstavljaju međunarodnu zajednicu, pripada važna uloga u sprovođenju pravde i utvrđivanju individualne odgovornosti za zločine, a standardi i pravila koji se odnose na vršenje njihovih važnih dužnosti treba da afirmišu načela pravičnosti i profesionalnosti;
- već postoje *Profesionalni kodeks branilaca koji se pojavljuju pred Međunarodnim sudom (MKSJ)* i *Profesionalni kodeks branilaca (MKSR)*, te je poželjno da se jasno utvrde i razumiju standardi profesionalnog ponašanja zastupnika optužbe;
- dužnosti i odgovornosti tužilaca razlikuju se, i šire su, od dužnosti i odgovornosti branilaca: Tužilaštvo je jedan od tri konstitutivna organa oba Međunarodna suda, njegovi članovi se mogu smatrati stalnim službenicima suda, i u statute oba međunarodna suda, njihove pravilnike o postupku i dokazima i u sistem Ujedinjenih nacija ugrađene su mnoge zaštitne mjere kako bi se osigurali visoki standardi ponašanja i etičnosti tužioca i zastupnika Tužilaštva;
- *Smjernice o ulogama tužilaca*, usvojene na 8. kongresu Ujedinjenih nacija o sprečavanju zločina i postupanju prema počiniocima krivičnih djela, a koje je pozdravila Generalna skupština u svojoj Rezoluciji 45/166 od 18. decembra 1990., te *Kodeks za tužioce*, koji je donijelo Međunarodno udruženje tužilaca (IAP) 23.

aprila 1999. sadrže uputstva za ponašanje međunarodnih tužilaca, kao i tužilaca u nacionalnim sistemima.

2. Prilikom provođenja istraga, i u toku prepretnog postupka, glavnog pretresa i žalbenog postupka, zastupnici optužbe će prihvatiti najviše standarde profesionalnog ponašanja. Tužilac od njih očekuje, uvijek u skladu sa slovom i duhom Statuta i Pravilnika o postupku i dokazima, i sa nezavisnošću tužioca:
- a) da služe i štite javni interes, uključujući i interese međunarodne zajednice, žrtava i svjedoka, i da poštuju temeljna prava osumnjičenih i optuženih;
  - b) da čuvaju čast i dostojanstvo svoje profesije i da se ponašaju kako tome dolikuje;
  - c) da budu, i da se vidi da su dosljedni, objektivni i nezavisni, i da izbjegavaju sve sukobe interesa koji mogu naštetiti nezavisnosti tužioca – zastupnici optužbe posebno neće sebi dozvoliti da budu pod uticajem nacionalnih, etničkih, rasnih, vjerskih ili političkih obzira;
  - d) da primjenjuju najviše standarde integriteta i brige, uključujući i obavezu da uvijek djeluju ekspeditivno kad god je to potrebno i u dobroj vjeri;
  - e) da pred Međunarodnim sudom pokažu poštovanje i iskrenost, te da nikad svjesno neistinito ne prikazuju činjenično stanje Suda, ni izvode dokaze za koje znaju da su netačni ili neistiniti. Ukoliko zastupnik optužbe shvati da je izjava data pred Međunarodnim sudom netačna, ili da su izvedeni dokazi lažni, on ili ona treba preduzeti sve nužne korake da bi što je prije moguće o tome obavijestili Međunarodni sud;
  - f) da poštuju, štite i podržavaju univerzalne koncepte ljudskog dostojanstva i ljudskih prava, te da naročito izbjegavaju političku, socijalnu, vjersku, rasnu, kulturnu, polnu ili bilo koju drugu vrstu diskriminacije;
  - g) da preduzmu sve raspoložive mjere, kada je to potrebno, kako bi zaštitili privatnost i osigurali sigurnost žrtava, svjedoka i njihovih porodica, da se prema žrtvama odnose saosjećajno, i da učine razumne napore da kod svjedoka umanje nelagodu;
  - h) da pomažu Međunarodnom sudu da otkrije istinu i da ostvare pravdu za međunarodnu zajednicu, žrtve i optužene;
  - i) da očuvaju profesionalnu povjerljivost, uključujući i neobjelodanjivanje podataka koji mogu ugroziti tekuće istrage ili krivične postupke, ili koji mogu ugroziti sigurnost žrtava i svjedoka;
  - j) da izbjegavaju razgovore sa sudijom ili sudskim vijećem Međunarodnog suda o meritumu određenog predmeta, osim u odgovarajućem kontekstu postupka koji se vodi u tom predmetu;

- k) da izvan sudnice izbjegavaju davanje javnih komentara ili davanje izjava medijima o meritumu određenih predmeta ili o krivici ili nevinosti pojedinih optuženih dok se čeka na presudu pretresnog vijeća Međunarodnog suda u tim predmetima;
  - l) da jasno naglase, naročito prilikom zvaničnih nastupa, da on ili ona predstavljaju Tužilaštvo, a ne Međunarodni sud u cjelini;
  - m) da u cilju osiguranja pravičnosti, dosljednosti i efikasnosti krivičnog gonjenja, učine razuman napor da se redovno konsultuju i koordiniraju sa drugim osobljem Tužilaštva i da sarađuju sa kolegama iz drugih odjela Međunarodnog suda;
  - n) da poznaju, razumiju i prate politiku Tužilaštva, njegove upute i procedure;
  - o) da poštuju standarde etičnog ponašanja, i da najbolje što mogu rade na sprečavanju i aktivnom suprotstavljanju njihovom nepoštovanju, te da ukoliko imaju razlog da vjeruju da je došlo ili da će doći do nepoštovanja tih standarda, o tome obavijeste tužioca.
3. Ukoliko postoji ikakva nedosljednost između standarda profesionalnog ponašanja koji su izneseni u paragrafima a) do o) gore i bilo kojeg drugog kodeksa ponašanja koji je zastupnik optužbe dužan poštovati, on će se u svom ponašanju pred Međunarodnim sudom rukovoditi onim prvim.
4. Propust zastupnika optužbe da ispoštuje gorenavedene standarde rješavaće tužilac, primjenjujući svoje diskrecione ovlasti i u skladu sa pravilima službe u Ujedinjenim nacijama, nezavisno od sankcija koje mogu biti posebno izrečene protiv zastupnika optužbe u skladu sa pravilima 46 odnosno 77 Pravilnika o postupku i dokazima dvaju međunarodnih sudova (ili u skladu sa drugim odredbama Statuta i Pravilnika).
5. Ovi standardi profesionalnog ponašanja zastupnika optužbe biće podložni revizijama i mogu se mijenjati i dopunjavati u bilo kojem trenutku, u skladu s mjerodavnim odredbama Pravilnika o postupku i dokazima koji se odnose na ovakve uredbe.

Dana 14. septembra 1999.
U New Yorku
Sjedinjene Američke Države

Potpis:
Louise Arbour,
tužilac